

Preporuke za konferencijsko prevođenje na daljinu – konferencijski prevoditelji

Klasično (konsekutivno i simultano) konferencijsko prevođenje temelji se na suprisutnosti dionika prevođenog događanja (govornika, moderatora, slušatelja, prevoditelja, tehničara, organizatora) na lokaciji gdje se tekst izgovara i prevodi na jedan ili više jezika. Prisutnost prevoditelja ključna je za pravilnu interpretaciju izgovorenog teksta i neverbalne komunikacije, a posebno je važna kod simultanog prevođenja i zbog neophodne suradnje među prevoditeljima u kabini tijekom prevođenja.

U iznimnim situacijama, kada sudionici događanja (skupa, konferencije, seminara i sl.) nisu svi na istome mjestu, govorimo o **konferencijskom prevođenju na daljinu** (eng. *distance conference interpreting*), a kada se sami prevoditelji nalaze na udaljenoj lokaciji i simultano prevode putem internetskih platformi, govorimo o podvrsti konferencijskog prevođenja na daljinu koju nazivamo **izmještenim simultanim prevođenjem** (eng. *RSI – remote simultaneous interpreting*). Takvo prevođenje može se izvoditi iz prevoditeljskog centra (eng. *interpreting hub*), gdje su okupljeni svi prevoditelji koji su članovi istoga tima ili, u ekstremnim slučajevima (javnozdravstvene krize u kojima nije dopušteno da prevoditelji sjede u istom prostoru, elementarne nepogode čije posljedice to onemogućavaju, itd.), iz vlastitog (poslovnog ili privatnog) prostora, pri čemu je svaki prevoditelj na različitoj lokaciji.

Konferencijsko prevođenje na daljinu temelji se na uporabi tehničkih rješenja koja značajno utječu na prijenos zvučnog i vizualnog signala, a posljedično i na kvalitetu prijevoda, uspjeh konferencije te zdravlje prevoditelja, stoga je preporučljivo primjenjivati ga **samo u iznimnim situacijama i u što kraćem trajanju**. Izmješteno simultano prevođenje iz prevoditeljskog centra omogućuje prevoditeljima da odgovornost za eventualne tehničke poteškoće, akustičku izolaciju i povjerljivost podataka prenesu na vlasnika prevoditeljskog centra. Takvo je prevođenje nešto bolje rješenje u odnosu na izmješteno simultano prevođenje iz vlastitog prostora, gdje prevoditelj nužno preuzima brigu o nekim tehničkim i organizacijskim aspektima (npr. nabava opreme, uređenje prostora za prevođenje, prijenos zvuka, itd.) i time se dovodi u opasnost da ga ostali dionici smatraju (su)odgovornim za navedene čimbenike, osim ako se prevoditelj ugovornim odredbama nije ogradio od takve odgovornosti.

Radni uvjeti

Bez obzira na mjesto i vrstu prevođenja, prevoditelji uvijek moraju poštovati opće **standarde struke i radne uvjete** (vidi: <http://www.hdkp.hr/wp-content/uploads/2016/02/Standardi-HR.pdf>) **čak i kad rade na daljinu**.

Zbog povećanog kognitivnog opterećenja i zamora u odnosu na klasično konferencijsko prevođenje, kod konferencijskog prevođenja na daljinu **uvijek i bez iznimke zajedno rade barem dva prevoditelja** za istu jezičnu kombinaciju tj. izlazni kanal.

Kod konferencijskog prevođenja na daljinu osnovna obračunska jedinica jest jedan radni dan, koji za dva prevoditelja obuhvaća **najviše četiri sata** prevođenja, s time da nakon prva dva sata mora biti osigurana **stanka od barem 30 minuta**. . Ako konferencija traje između **četiri i šest sati**, potrebno je angažirati **trećeg člana** jezičnog tima, dok je za konferencije dulje od **šest sati** potrebno angažirati **dva tima** od po **dva prevoditelja**.

Stanke i čekanja uzrokovana tehničkim poteškoćama ubrajaju se u radno vrijeme, a otkazivanje prevođenja zbog takvih poteškoća nije opravdanje za umanjeње honorara prevoditelja.

Ugovaranje

Konferencijski prevoditelj sastavlja **ponudu** i/ili sklapa **ugovor o pružanju usluge konferencijskog prevođenja na daljinu** gdje se, osim standardnih radnih uvjeta (vidi: <http://www.hdkp.hr/wp-content/uploads/2016/02/Standardi-HR.pdf>), navodi sljedeće:

- **trajanje** radnog dana tj. prevođenja i stanke;
- **broj prevoditelja** po jezičnom timu i njihov razmještaj (u istom prostoru ili razdvojeni);
- **naziv platforme** i lokacija prevoditelja (prevoditeljski centar ili, u ekstremnim slučajevima, vlastiti prostor);
- odredba o **odricanju od odgovornosti prevoditelja** za tehničke poteškoće koje utječu na kvalitetu prijevoda, kvalitetu zvučnog i vizualnog signala, kvalitetu internetske veze, neovlašteni pristup podacima, gubitak podataka, prisluškivanje i presretanje (eng. *disclaimer*);
- pravo prevoditelja na **obustavu prevođenja** u slučaju nekvalitetnog ili nerazumljivog zvučnog ili vizualnog signala;
- odredba o **odgovornosti za oštećenje zdravlja prevoditelja**;
- eventualni pristanak na **snimanje prijevoda** i utvrđivanje naknade za korištenje snimke;
- eventualni pristanak na **javno emitiranje prijevoda** putem interneta ili medija.

Formiranje cijene

Kod formiranja cijene za konferencijsko prevođenje na daljinu prevoditelji trebaju uzeti u obzir sljedeće elemente:

- **cijenu opreme** koju su nabavili na vlastiti trošak kako bi se prilagodili zahtjevima platforme;
- **vrijeme utrošeno na edukaciju** o hardverskim i softverskim rješenjima (koja su inače, u klasičnom konferencijskom prevođenju u nadležnosti tehničara i informatičara);
- **vrijeme utrošeno na tehničke probe** prije konferencije;
- **slabljenje sluha i vida** zbog povećane izloženosti lošem audiosignalu i stalnog korištenja ekrana za praćenje govornika;
- **rizik od gubitka reputacije** zbog nemogućnosti prevođenja lošeg audiosignala;
- **vrijeme, putni troškovi i troškovi smještaja** koji su potrebni da bi prevoditelj iz vlastitog profesionalnog sjedišta doputovao u prevoditeljski centar (ako se prevoditeljski centar ne nalazi u profesionalnom sjedištu prevoditelja);
- **naknadu za korištenje snimke prijevoda** (ako se prijevod snima);
- **naknadu za pravo emitiranja prijevoda** putem interneta ili medija (ako se prijevod emitira);
- novac uložen u **uređenje vlastitog prostora** za konferencijsko prevođenje na daljinu (zvučna izolacija, iznajmljivanje ili kupnja poslovnog prostora na mjestu udaljenom od mogućih izvora buke, uređenje interijera, nabava fizičke ili virtualne pozadine za videokonferencije, itd.).

Preporučuje se da cijena jednoga dana konferencijskog prevođenja na daljinu bude **barem 20% skuplja** u odnosu na klasično konferencijsko prevođenje.

Tehnički aspekti

Za vrijeme konferencije mora biti osigurana komunikacija između prevoditelja unutar svakog jezičnog tima, prevoditelja u prevoditeljskoj ekipi, prevoditelja i tehničara, prevoditelja i moderatora/govornika. Neposredno prije i za vrijeme konferencije mora biti na raspolaganju tehničko osoblje koje će osigurati pravilno funkcioniranje platforme i njezino podešavanje. Prevoditeljima treba omogućiti **tehničku probu** (testiranje kvalitete zvučnog i vizualnog signala na platformi, uz sudjelovanje tehničara i sudionika) prije početka prevođenja, posebice ako je konferencija višejezična i ako se koristi [releji](#).

Ako platforma zahtijeva da tehničar ima pristup računalu koje prevoditelj koristi kao sučelje za RSI radi podešavanja platforme, tehničar će imati uvid u sve osobne i povjerljive podatke koji se nalaze na prevoditeljevu računalu (pohranjeni dokumenti, preuzete datoteke, povijest pretraživanja, privatne prepiske, financijski podaci, zapamćene lozinke, itd.). Stoga se prevoditeljima preporučuje da nabave **računalo koje će koristiti isključivo za spajanje na platformu**, dok će za terminološko pretraživanje i druge potrebe koristiti drugi uređaj.

Zbog oscilacija u kvaliteti zvuka, koje su vrlo česta pojava prilikom konferencijskog prevođenja na daljinu, preporučuje se korištenje **uređaja za zaštitu od akustičkog šoka**. Pritom valja imati na umu da oštećenje ili gubitak sluha mogu nastupiti ne samo uslijed naglog i nekontroliranog povećanja intenziteta zvuka, nego i zbog dugotrajne izloženosti nekvalitetnom ulaznom audiosignalu. Detaljne informacije o tome dostupne su na sljedećim linkovima:

- <https://www.linkedin.com/pulse/proposed-pathodynamics-junk-sound-syndrome-why-rsi-bad-andrea-caniato>;
- <https://www.linkedin.com/pulse/headsets-wont-work-miracles-here-how-digital-sound-gets-caniato>.
- <https://www.hdkp.hr/wp-content/uploads/2021/12/Bilten-HDKP-12.pdf> (2. do 5. stranica)
- <https://aiic.org/company/roster/companyRosterDetails.html?companyId=13280&companyRosterId=26>

Preporučuje se prevoditeljima da unaprijed pribave informacije o **minimalnim tehničkim specifikacijama** za računalo, audioopremu i videoopremu, softver i internetsku vezu te da pribave dokaz o usklađenosti s navedenim tehničkim zahtjevima platforme. Budući da kod konferencijskog prevođenja na daljinu često nastupaju nepredvidive okolnosti, prevoditeljima koji rade iz vlastitog prostora preporučuje se da imaju na raspolaganju alternativnu internetsku vezu, dodatne slušalice i dodatni mikrofoni, rezervno napajanje električnom energijom (agregat, baterija), a po mogućnosti i drugi prostor koji mogu koristiti u slučaju iznenadne buke koja bi mogla ometati prevođenje.